kona imputovati obchodnímu pomocníku povinnost, aby po celé měsíce, pokud spor takový o mzdu trvá, žil na prázdno, žádnému zaměstnání se nevěnoval a šéfovi svému po celý čas k disposici se nabízel, šéf pak přes to co nejrozhodněji naznačil svou vůli, že na služby obchodního pomocníka nereflektuje.

Pomocníci živnostenští viz Dělníci.

Pomoc právní.

Pomoc právní poskytuje soud místně příslušný tím, že předsebeře jednotlivé úkony soudcovské na dožádání jiného soudu.

I. Řízení civilní sporné.

Úkony pomoci právní jsou jmenovitě: doručení, předsevzetí důkazu, výkon cizozemských rozsudků. Otázky zde se naskytající týkají se zejména příslušnosti dožádaného a dožadujícího se soudu, přípustnosti pomoci právní, výkonu aktu toho dle tuzemského a cizozemského práva. Podmínky, za kterých se poskytuje právní pomoc, byly doposud v rakouském právu jen kuse stanoveny a rozptýleny v různých zákonech a nařízeních. Teprve nová jurisdikční norma ze dne 1. srpna 1895 č. 111 ř. z. spolu s úvodním zákonem ze dne 1. srpna 1895 č. 110 ř. z, jakož i nový řád soudní ze dne 1. srpna 1895 č. 113 ř. z. spolu s úvodním zákonem z téhož dne č. 112 ř. z. podává úplnější a spořádanější soustavu právních pravidel platných pro obor tento, ač i zde nutno bylo poukázati v četných případech k ustanovením zvláštním. Na základě těchto nových zákonů lze v souvislosti se staršími zákonnými a smluvními ustanoveními, pokud platnost svoji podržela, rozeznávati:

1. Právní pomoc tuzemského soudu na dožádání jiného tuzemského soudu.

Dožádán (rekvirován, iudex requisitus) má býti zpravidla soud, v jehož obvodu předsevzíti jest úřední úkon, jde-li o knihovní zápis neb o takové úřední jednání, které předsevzíti dlužno jedině u určitého soudu sborového (ku př. reální úkony ve příčině statků zapsaných do desk zemských), sluší dožádati se toho soudu, u kterého nalézá se vložka knihovní, nebo který povolán jest úřední jednání to předsevzíti. Není-li dožádaný soud k dotyčnému jednání místně příslušným, dlužno došlou žádost (requisici) zamítnouti (§ 37 jur. nor.).

2. Právní pomoc tuzemského soudu na dožádání soudu živnostenského nebo rozhodčího nebo soudu rozhodčího zvláště zřízeného.

Poněvadž v případu tomto rozsudky rozhodčí vynášeny jsou i laiky, má dožádaný soud zkoumati netoliko příslušnost svou, nýbrž i zákonitost dožádání. Má pak soud dožádaný právní pomoc poskytnouti jen tehdy, když je příslušným, když dožádání v zákonu se zakládá a úřední činnost, o kterou jde, po zákonu se připouští (čl. XIII. úv. zák. k jur. nor.); tak zejména tehdy, když nutným jest přísežný výslech strany nebo přísaha svědka nebo znalce, nebo když se některá strana, svědek nebo znalec vzpírá výslechu před soudem rozhodčím (čl. XXII. úv. zák. k jur. nor.).

3. Právní pomoc v mezinárodním styku soudů:

a) se strany tuzemského soudu na dožádání cizozemského soudu; zde rozhodují předkem státní smlouvy a deklarace vlád (právní pomoc v užším slova smyslu). Zásadně sluší poskytnouti právní pomoc dožadujícímu se soudu cizozemskému; odepříti se má tehdy, když

dotyčné úřední jednání nenáleží v kompetenci soudů (může tu však býti dožádán příslušný tuzemský úřad), nebo když zapověděno jest tuzemskými zákony, dále když nešetří vzájemnosti stát, kterému přináleží dožadující se soud. Právní pomoc poskytnouti jest v té způsobě, jak předpisují tuzemské zákony. Uchýliti se lze jen potud, pokud výslovně bylo žádáno zachovati při dotyčném úředním jednání určitý způsob předepsaný cizozemským právem a způsob tento není zakázán nějakým tuzemským zákonem. Odpírá-li dožádaný soud právní pomoc nebo vzniknou-li mezi dožádaným a dožadujícím se soudem různá mínění co do způsobu provedení, rozhoduje o stížnosti cizozemského k tomu příslusného úřadu vrchní zemský soud nadřízený dožádanému tuzemskému soudu (§§ 38, 39, 40 jur. nor.).

b) Právní pomoc se strany cizozemského soudu k dožádání tuzemského soudu. I zde sluší říditi se předkem zvláštními sem spadajícími státními smlouvami, prohlášeními vlád a nařízeními ministerskými (§ 36 jur. nor., čl. XXXV. úv. zák. k soud. řádu). Žádost za doručení soudních spisů nebo za předsevzetí důkazů má zpravidla tuzemský soud podati k cizozemskému úřadu. Avšak lze též písemnou žádost za předsevzetí důkazu v cizozemsku odevzdati straně důkaz vedoucí, by žádost tu cizozemskému úřadu doručila. K návrhu strany důkaz vedoucí může též býti upuštěno od vydání spisu dožadujícího a strana může býti zmocněna předložiti veřejnou listinu toho státu, v němž má býti důkaz předsevzat (§§ 121, 279 a 283 soud. ř.). Je-li důkaz předsevzatý cizozemským úřadem dle cizozemského práva vadným, avšak dle tuzemského práva platným, nepřipouští se proti němu nijaká námitka (§ 290 soud. ř.).

II. Řízení civilní nesporné.

Úkony právní pomoci jsou zde:

1. vydání movité pozůstalosti (ohledně jmění konkursního) domovskému státu zůstavitelovu, zřízení zatímního poručníka neb opatrovníka cizozemci. Jakmile zajistí se nároky dědiců a odkazovníků v tuzemsku se nalézajících a postaráno jest o uspokojení věřitelů v tuzemsku se nalézajících, vydá se movitá pozůstalost zemřelého cizozemce domovskému jeho státu, chová-li se tento stát dle týchž zásad, a příslušnému cizozemskému úřadu ponechá se projednání pozůstalosti a rozhodnutí o všech sporných nárocích dědických (§§ 23, 137 a násl. říz. ve v. nespor.; výjimka platí, pokud zůstavitel měl v tuzemsku své bydliště; § 24 tamtéž).

2. Nezletilému dítěti zemřelého cizozemce má soud ustanoviti poručníka na tak dlouho, až příslušný cizozemský úřad učiní jinaké opatření (§ 183 říz. ve v. nesp.). Podobně má se prozatímní opatrovník zříditi zletilému cizozemci, jestliže dle rakouských zákonů naskytá se potřeba toho. Toto zřízení poručníka, pokud se týká, opatrovníka má místo i tehdy, když mezi dotyčnými státy nešetří se vzájemnosti (výn. min. spravedlnosti ze dne 4. června 1859 č. 7803). Ku správě nemovitého jmění v tuzemsku ležícího, které náleží poručenci, daného v poručenství nebo opatrovnictví cizozemského úřadu, ustanoviti má příslušný tuzemský soud kuratora zvláštního (arg. §§ 225 a 270 o. o. z.).

3. V konkursu. Movité jmění cizozemského dlužníka nalézající se v tuzemsku vydá se cizozemskému úřadu konkursnímu za podmínky vzájemnosti, pokud tomu nebrání státní smlouvy. V témž smyslu žádá se právní pomoc i na cizozemsku (§ 61 konk. ř.). Vznesou-li cizozemci ná-

roky na tuzemskou konkursní podstatu, naloží se s nároky těmi zásadně právě tak, jako s nároky tuzemců (§ 51 konk. ř.).

III. Smlouvy o právní pomoci.

1. Smlouva o právní pomoci táhnoucí se ke všem oborům práva stává toliko se Srbskem. Smlouva ta ze dne 6. května 1882 č. 88 ř. z., původně byla učiněna na 10 let, prodloužena však r. 1892 při uzavření nové obchodní smlouvy se Srbskem až do konce r. 1903, a může býti vzorem smlouvy o pomoci právní. Vykazuje zásadná ustanovení o formálné reciprocitě, o odepření právní pomoci při nepříslušnosti dožádaného soudu, nebo v tom případu, že žádá se za jednání dle zákonů dožádaného soudu nepřípustné.

Doručování spisů dožadujících a jich zodpovídání děje se cestou diplomatickou; náklady nese soud dožadující se. Žádosti o doručení, výslech stran, předsevzetí důkazů vyhověti jest za podmínek svrchu udaných (příslušnost, přípustnost) a výsledek úředního jednání sděliti jest se soudem dožadujícím se. Úřední jednání předseberou se též v záležitostech nesporných (čl. I.—VI). Exekuce majetkoprávních nároků připouští se na základě rozsudků, mandatů (příkazů) a jiných soudcovských nálezů soudů civilních, smíru před nimi uzavřeného, po příp. též na základě rozsudků soudů rozhodčích. Podmínky výkonu rozsudku jsou: příslušnost soudu nalézacího dle zákona proň platného, vykázané doručení žaloby žalovanému, právoplatnost rozsudku. O přípustnosti dožádané exekuce rozhoduje dožádaný soud dle předchozího delibačního řízení (čl. VII.—XV.). Vyhlášen-li v území některého z obou států konkurs na dlužníka tam bydlícího, mají soudy druhého státu, v němž jest jmění náležející dlužníku, jmění to seznamenati v inventáři a vydati soudu konkursnímu; při tom se předpokládá, že tomu nevadí vlastnické nároky, práva zástavní nebo retenční (čl. XVI).

2. Některé smlouvy o právní pomoci uzavřené s jinými státy a deklarace na vzájem vydané týkají se jen jednotlivých úkonů právní pomoci. Dotyčné právní poměry k evropským velmocím lze takto vyznačiti:

a) Obsáhlá smlouva o právní pomoci byla v osnově sdělána s říší německou, nedošla však platnosti. Starší smlouvy s jednotlivými německými státy týkají se formy dopisování (přímý styk právní obou civilních soudů, jen se soudy Elsaska a Lotrinská diplomatická cesta), zásadného výkonu soudních rozsudků, nakládání s pozůstalostí příslušníků státu ve smlouvě súčastněných, zvláště vydání movité pozůstalosti a rovněž movitého jmění konkursního.

b) S Francií uzavřena smlouva týkající se nakládání s movitou pozůstalostí příslušníků obou států. Tato smlouva státní ze dne 11. prosince 1866 č. 168 ř. z. (v platnosti zachovaná dle dodatečného článku obchodní konvence ze dne 18. února 1884) stanoví, že projednání movité pozůstalosti příslušníků jednoho státu nalézající se v území státu druhého ponechati se má příslušným úřadům státu, jemuž zůstavitel náležel.

c) Velká Britanie odepírá pravidelně právní pomoc, za kterou bylo z cizozemska žádáno; leč vyhovuje se vzájemně písemné žádosti za výslech svědků (výn. min. spravedl. ze dne 4. května 1865 č. 3242).

d) Italie. Dle vzájemných deklarací vládních bylo výnosem min. spravedl. ze dne 23. srpna 1872 č. 131, 416 ř. z. oznámeno, že se právní pomoc vzájemně poskytuje doručením soudních spisů a sepsáním důkazů,

a že dopouští se přímé dopisování mezi vrchními soudy. Dle konsulární konvence ze dne 15. května 1874 č. 96 ř. z. z r. 1875 vydává se movitá pozůstalost příslušnému úřadu domovského státu zůstavitelova ku projednání.

e) Rusko. Státní smlouva ze dne 2. dubna 1884 č. 134 ř. z. stanoví, že právní pomoc poskytnouti jest k dožádání soudů jurisdikčního obvodu varšavského soudům obvodu vrchního zemského soudu lvovského a krakovského a obráceně, pokud tomu nejsou na závadu zákony té země, v níž má výkon se státi. Dle obsahu obchodní smlouvy ze dne 14. září 1860 č. 272 ř. z. (která v tomto bodu zrušena nebyla novou obchodní smlouvou z r. 1894) může býti movitá pozůstalost vydána řádně splnomocněnému konsulu domovského státu zůstavitelova.

IV. Řízení trestní.

Instrukce pro rakouské soudy trestní ze dne 16. června 1854 č. 165 ř. z vyslovuje v § 33 zásadu, že sluší poskytnouti i příslušným cizozemským úřadům ve věcech trestních každou dožádanou podporu, pokud tomu nejsou v cestě zvláštní předpisy. Úkony právní pomoci jsou zde předkem doručení a předsevzetí důkazů.

1. Ve příčině doručení dlužno lišiti, zda doručení týká se obsílek nebo rozsudků, dále, zdaž vztahovati se mohou tato doručení toliko k příslušníkům dožadujícího se státu nebo ke všem, kdož nenáležejí dožádanému státu nebo jen k příslušníkům dožádaného státu. Ve výnosu min. spravedl. ze dne 12. července 1878 č. 9216 jest prohlášeno, že obsílky před příslušný cizozemský soud táhnouti se mohou i k rakouskému příslušníku státnímu jakožto obviněnému nebo obžalovanému, avšak vyloučeno jest jakékoli další spolupůsobení nebo vliv tuzemského soudu, tedy též pohrůžka, že bude nuceně předveden. Trestní rozsudky cizozemských soudů doručí se dle našeho obyčeje soudního jen tehdy, když není odsouzený státním občanem rakouským, což ovšem zakládá se v úvaze, že cizozemské rozsudky v tuzemsku se neprovádí a vydání tuzemce místa nemá.

2. Důkazy provádějí se k žádosti cizozemských úřadů za podmínky vzájemnosti; tato právní pomoc se však odepírá, jde-li o řízení trestní pro nějaký politický delikt a řízení to zavádí se v dožadujícím se státu. Vyhověti lze též žádosti, by vyzván byl svědek osobně se dostaviti k cizozemskému soudu, avšak nepřístupným bylo by soudní donucení k tomu, aby vyzvání bylo uposlechnuto. Vyhražuje se též pravidelně volný průvod svědku ubírajícímu se před cizozemský soud; svědek ten nesmí býti však stíhán ani pro trestné činy dříve spáchané ani pro účastenství v deliktu, který jest předmětem zavedeného vyšetřování.

Popis skutku (v trest. řízení důchodkovém).

I. Pojem.

Popis skutku záleží ve zřízení protokolu o důchodkovém přestupku, o němž důchodkový trestní orgán vědomosti nabyl; protokol ten jednající o přistižené osobě a zachycení věci resp. o obsahu dotyčného udání sepíše důchodkový úředník přibrav obecního představeného a není-li tohoto, pokud možno, dva nestranné svědky. Podstata popisu skutku záleží tudíž v zevrubném uvedení všech okolností, jež se sběhly před anebo při zadržení osoby pro důchodkový přestupek; okolnosti tyto musí býti vypsány pravdivě s pominutím vyskytujících se snad sporných otázek o použití trestního zákona. Co nebylo bezprostředně určitě pozorováno, musí býti vylíčeno tak, jak to bylo shledáno.